

Abonamente:

1 Lună: 10 Lei sau 4 Ruble. 3 Luni: 25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

PLATA PENTRU RECLAME după INVOIALĂ REDACȚIA, Bujia Gogol No. 39 ADMINISTRATIONA Bul. Alexandru cel Bun, Pasaj Chişinău, TELEFON No. 8/33

Director: Dr. ONISFOR GHIBU

Ieșe în fiecare zi de lucru Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Să întărim Unirea

S'a împlinit mândrul vis: România și Basarabia răzlețite de dușmani s'au întâlnit din nou împreunându-se pe vecie.

Fie binecuvântat acest moment sfânt! Actul dela 27 Martie e o trecătoare zidită peste prăpastia neagră spre îmbrățișarea țărilor de același sânge.

Mă simt prea fericit și sincer sărbătoresc acest moment în sufletul meu.

Dând laudă ziditorului prea înalt, mă întorc către El c'o rugămintă: Doamne sfinte lungeste-mi viața, să pun și eu a mea pietricică în clădirea nouă și să prăvesc cu ai mei ochi înfăptuirea mândrului vis...

Prea mare fericire ne-a trimis Stăpânul lumii, nouă Românilor de aici. Dar și grea sarcină a căzut pe umerii noștri și o răspundere mare către istoria viitoare.

Noi Români de azi, clădiți în Română Nouă. Noi începem istoria viitorului. Și voi de noi de vom fi dușmanii României Nouă. Blăstămul vecinic va fi pe capul nostru.

Conducătorii clădirii sunt datori să ia seama bine și după sine și după cei mai mici muncitori, căci ei țin în mâinile lor soarta României Nouă.

Ei sunt datori să treacă pe toți lucrătorii clădirii prin sâta cât mai deasă, ca fețe și sîrete și mâni necurate să nu s'atingă de zidurile sfinte. Mie nu mi teamă de dușmani străini, cari de mult stau la răspântie și le cunoaștem gândul. Dar mi teamă de dușmanii casnici, de frații stricați la suflet cari totdeauna sânt primejdioși în vremile de prefaceri.

Cu adevărat clipa de azi, când surorile trebuie să se cunoască spre a-și întocmi casa cea nouă de împreună viețuire, este însemnată foarte.

De felul cum se poartă unii față de alții frații cari s'au întâlnit, de vorbe și faptele pe cari le săvârșesc înaintea norodului dela sate, atârnă închegarea pe veci a unirii. Și iarăși nimic nu strică mai de grabă lucrul bun care s'a săvârșit, decât nesocotința prostească a unor oameni ușuratici, lipsiți de simțire și de evlavie pentru faptele mari.

Fericirea și norocul nostru este astăzi în noi înșine. Acum nu ne mai putem căina asupra străinilor, cum am făcut-o vreme îndelungată. Stăpânirea lor vrăjmașă s'a risipit și în locul ei s'a așezat dreptul nostru de-a ne orândui viața.

Orice suferință sau nedreptate se va ivi de-aici încolo

în casa noastră, ea nu mai trebuie căutată aiurea decât în vinovăția noastră. După cum spune și la fabulă, că cele mai multe rele nu ne vin dela străini ci ni le facem noi înșine cu moravurile cele păcătoase și stricătoare de rândulă înțeleaptă.

Precum se strică pâinea, când o cuprinde mucegaia, așa se întâmplă și cu frații, când între ei pătrunde duhul răutății.

Prin vina nemernicilor s'a aruncă sămânța îndoielii, prin purtările lor sumețe și nedrepte sufletele neapropiate încă să depărtează unele de altele și se sapă prăpastia întunecată care surpă legătura cea sfântă.

De aceea înfăptuirea adevărată și statornică a unirii noastre, cere multă înțelepciune, pe care n'o pot avea decât românii însuflețiți de iubire către patria lor.

Această înțelepciune, se cade s'o aibă întâi sora cea mare, căci ea trebuie să povățuească pe calea dreptății pașii surorii mai mici. Dela ea să așteaptă jertfa cea curată.

Și ea este datoare să curățe putregaiul ce să cuibărește în casa cea nouă.

Destulă stricăciune a făcut acolo în lăcașul vechiu, aducând nenorocire și plângere amară în cuprinsul țării.

Răii și stricații n'au loc la masa curată a praznicului nostru. Ei trebuie gonit cu sunet din ograda sufletului nostru, ca să n'o spurce cu întinăciunea vieții lor otrăvitoare.

Căci aceștia sânt otrăvitorii maicei noastre sfinte. Să piară dintre noi precum piere fumul.

Sora cea mică Basarabia, încă are crezare, căci ea e crudă și slabă. Nevoile ei sânt multe și puterile puține. Dar are sufletul curat, sufletul strămoșesc moștenit dela Ștefan Vodă cel Sfânt și nebiruit.

Pentru această pricină, el nu trebuie întinat cu păcatele unor netrebniți, pripășiți cu valvă printre norodul nostru blând, ci să fie încălzit la flacăra virtuților curate, aducătoare de lumină și coborătoare de dreptate.

Nu mai așa se va întări unirea. Altfel să năruie altarul înălțat cu atâtea lacrimi și nădejdi sfinte.

Preotul A. Murafa

Preoți români în Basarabia

Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei a hotărât să trimetă zilele acestea în Basarabia o delegație de preoți români pentru a organiza împreună cu preoții basarabeni o serie de conferințe pastorale.

A doua Unire

— 27 MARTIE 1918 —

Basarabie iubită De un secol rătăcită, Tu sub cnut și împilare Ai stat tot nepăsătoare, Și comoara ți-ai piază:

Limba dulce românească Și credința strămoșească, Azi frumoasă ca o floare Răsfrângând vase de soare, Cu-a ta mamă te-ai unit.

Daci, Români ți-au dat ființa Dumnezeu ți-a dat credința Basarabii ți-au dat nume Și hrisov de-a fi pe lume Și hrisovul scumpei Românie.

Fie bine cuvântată Ziua sfântă neuitată Când boerii și răzășii Au dat mâna cu plăcere Și hrisovul-au iscălit.

Fii de-acum pe veci unită Precum ești de noi iubită Și din vechea răzășie Moștenită cu mândrie, Roditoare te câmpii,

Oglindească n' stropi de rouă Marea-Românie-nouă Cu noită legiuire. Părintească - oblauduire Și cu multe bogății.

Sufletul tău de fecioară Desrobită, ne'nșoară Și ne dă nădejdi de bine Și de ziie mai senine Pentru neamul despățit.

Locot. D. T. Rețeanu. Bacău.

Consfintirea Unirii

M. S. Regele a iscalit trei decret regale — apărute în „Monitorul Oficial” — prin cari se consfințește unirea Basarabiei cu țara-mamă.

Primul decret promulgă votul Sfatului Țării, prin care s'a hotărât unirea pe vecie a Republicii democratice Moldovenești (Basarabia) cu România, într'o țară nedăspărțită.

Al doilea decret să referă la numirea d-lor I. Inuleț și dr. D. Ciuhureanu ca miniștri fără portofoliu în guvernul român.

Al treilea decret regal privește organizarea administrativă a Basarabiei și este de cuprinsul următor:

Art. I. — Se înființează un consiliu de directori pentru

administrarea provizorie provincială a Basarabiei.

Art. II. — Sunt numiți membri ai acestui consiliu:

D-nii Dr. P. Cazacu președinte, I. Costin, N. N. Codreanu, Ștefan Ciobanu, Vlad Chiărescu, Gh. Grosu, Em. Cateli, I. Gherman și Arca-die Osmolovski.

Art. III. — Jurământul Președintelui se va depune înaintea ministerului nostru de interne, iar președintele este împuternicit să primească jurământul celorlalți membri.

Art. IV. — Un regulament interior va determina raportul lucrărilor după vremurile de activitate administrativă corespunzătoare cu ministerele țării.

Dat în Iași la 10 Aprilie 1918. Ferdinand.

Negocierile de Pace

După știri sosite din București, d. Marghiloman abia înapoiat acolo, a luat imediat contact cu delegații comisiunilor pentru pace. Negocierile urmează cu multă activitate și din cercurile autoritate transpiră dorința unanimă de a se ajunge cât mai neîntârziat la o deplină înțelegere asupra chestiunilor cari au mai rămas nerezolvate.

Expoziția Doamnei Elena Adamovici

Am vădit în numărul de ieri al gazetei noastre, că D-na Elena Adamovici, soția comandantului corpului de aviație din Iași, va deschide pe sărbătorile Paștilor o expoziție la Chişinău. Expoziția aceasta cuprinde lucrări de pirotgravură, executate în cea mai mare parte de însuși d-na Adamovici. Gândindu-se la orfanii de războiu ai Românilor din Basarabia, cari n'aveau nici un sprijin, d-na Adamovici a căutat mijlocul

de-a le veni în ajutor și a trezi în cercuri mai largi interesul pentru ei.

Astfel a început încă din anul trecut să lucreze cu multă stăruință la pirotgravură, câștigând mai multe doamne și domnișoare pentru această operă frumoasă.

Munca nu s'a mărginit aici, căci d-na Adamovici a atras și câțiva pictori de seamă, cari cu bucurie au venit să împodobescă o serie de obiecte pirotgravate cu frumoase tablouri în culori.

Ornamentarea acestor obiecte casnice este făcută în potrivire cu tradițiile noastre populare, așa încât ele reprezintă o deosebită valoare artistică națională. La Iași expoziția a fost cercetată de însăși Regina Maria, care a rămas deplin mulțumită.

La Chişinău se va face și o lătură în legătură cu expoziția pentru vânzarea obiectelor.

Venitul va fi dăruit pentru orfanii de războiu din Basarabia. Doamna Adamovici îndeplinește o frumoasă operă națională, și e vrednică de lauda și sprijinul nostru.

De aceea așteptăm cu nerăbdare deschiderea expoziției.

Românii de peste Nistru

Sub acest titlu marele învățat Nicolae Iorga, publică în gazeta „Neamul Românesc” din Iași, o serie de șase articole, în cari dă lămuriri asupra Moldovenilor de dincolo de Nistru, pentru a-i ajuta în lupta lor. Dăm în cele următoare cuprinsul acelor articole:

Numărul Românilor cari trăiesc peste Nistru, până departe în răsrît, ajunge până la cel puțin trei sute de mii, după părerea unora chiar și mai mulți. Așa că ei sunt o parte destul de însemnată din trupul neamului nostru și nu trebuie să fie uitați.

Așezarea Moldovenilor dincolo de Nistru s'a făcut în cele mai îndepărtate vremi. Încă pe la anul 1390, Roman Vodă, Domnul Moldovei, care se intitula „stăpânitor până la Mare”, pusese străji moldovenești de cealaltă parte a Nistrului. Pe la anul 1400 acest rău nu mai era hotar moldovenesc, ci un râu românesc. Moldovenii sunt locuitorii băștinași ai pământului de peste Nistru; ei și-au făcut cele dintâi gospodării acolo, încă înaintea așezării lor pe un loc pustiu, prin care — după cum spun izvoadele — răfăciat bandele pradănice.

La începutul așezării lor, în acele vremi îndepărtate, malul stâng al Nistrului nu se găsea în stăpânire rusească. Numai Leșii încearcă în mai multe rânduri să pună mâna pe așezările moldovenești, dar de câteori se apropiau de Nistru, Domnii Moldovei îi alungau, ca de pe moșia lor.

Pe vremea domniei lui Ștefan-cel-Mare și a urmașilor lui, pământul de peste Nistru rămâne iarăși părăsit de locuitori, prin desele năvăliri ale Tatarilor și mai apoi prin pustirile Cazacilor și ale Turcilor. Atunci Domnii Moldovei caută prin încercări cu stăpânitorii creștini de peste Nistru, să păstreze legături de prietenie. Ostași și neguțatori moldoveni umblă mai mult prin aceste locuri pustii.

Către anul 1600 în Moldova începuse să se desvolte o viață economică destul de înfloritoare. Cum granițele dela miazăzi erau mereu în nesiguranță, din pricina Turcilor, bielsgul grânelor moldovenești a început să se reverse spre răsărit.

Așa se făcea o înrăurire spornică asupra părților de peste Nistru. Limba românească se vorbea aci pretutindeni și la judecățile cu străinii Duca-Vodă își zicea „gospodar al Ucrainei” dela Nistru până la Bug. Prin desele războaie, mulți stăpânitori străini: leși, turci, tătari, cazaci s'au perândat pe malul stâng al Nistrului, dar locuitorii băștinași au rămas mereu Moldovenii. În cele mai vechi chrisoave se păstrează însemnat, că toate podurile de peste Nistru erau ale boierilor moldoveni, cari aveau moșie de amândouă părțile apei. Toate iarmaroacele de peste Nistru sunt moldovenești și nici un nume rusec nu se pomenește până la sfârșitul veacului al optzecelea. Dar în această vreme, Rușii ajunși la putere, încep să-i răzlețască pe Moldovenii până departe înăluntru Rusiei și să-i împetrieze cu alte neamuri, pe cari li-au colonizat printre ei.

Așa putem zice, cu dovezi istorice, că pretutindeni dincolo de Nistru Românii au fost cei dintâi locuitori băștinași ai pământului.

Ei au înființat cele dintâi gospodării prin locuri pustii și nelucrate, au pus temelie așezărilor trainice, au creat viață și civilizație românească, care dăinuiește până în ziua de azi. Ori cât a încercat politica

rusească, în veacul din urmă, să-i instrăineze, n'a putut.

Românii de peste Nistru rămân mai departe străji ale culturii românești în Răsărit și ei nu trebuie părăsiți.

C. R. M.

Mănăstirile Basarabiei

— Au fost rusificate. Ele trebuie din nou naționalizate —

Încăpută pe mâini s'răine, Biserica Basarabiei a fost întrebunțată ca o unealtă pentru rusificare. Mănăstirile românești înființate de Domnii evlavioși și de credincioși cu dragoste creștinească, au fost luate în stăpânire de Ruși. Chiar în anii din urmă arhiepiscopul de acum Anastasie, a desființat două mănăstiri românești: Japoa și Călarășanca, aducând întruânsele călugărie rusească de peste Nistru (eparhia Hotinului).

Imi aduc aminte, cum bătrânul egum de la mănăstirea Japca, marele iubitor de neam, părintele Porfirie, după ce l'a sfințit biserica nouă lucrată de el în Japca, după ce a ascultat rezoluția și hotărârea Vlădicăi: ca călugării să părăsească mănăstirea, a plâns cu lacrimi ca un copil și ca nu se mai putea ogoi.

Și ceilalți călugări, cari au lucrat la acea mănăstire și cari așteptau ca tot acolo să împlinescă și cea de pe urmă datorie omenească, au plâns cu părintele Porfirie împreună, când blagocinul mănăstirilor din Basarabia, părintele Trogonost a venit în mănăstire cu călugăriele din eparhia Hotinului și a avariat din chitile călugărilor buldarele lor. Au gândit dânsii să protesteze, dar cui și cum? N'au găsit nici un mijloc, pentru protestare și supundu-se hotărâri înaltului Vlădicău au început a umbra din mănăstire în mănăstire, cerșind ca să fie primiți în ele — fiind că mai în toate mănăstirile strății sunt ruși. Așa în mănăstirea Dolorușa, stăruie este Antim, un rus adus din Siberia de episcopul Iașeb. În mănăstirea Hârjanca, stareț este Nicolae ca ințelna Bulga o Rata în Mitropolia Chişinăului iconomul este un Rus, Ghensdio Roboia, din satul Zanca-lenca, guvernământul Camenț Podolsk. În Mănăstirea Căpriana, stăruie sunt niște ruși Jacob și Pitirim.

Acești stareți au vândut la Ruși: 6 cruci de argint aurite, din care una era cu lemn sfânt, doua Evangheliile mari, îmbrăcate în argint au it. Intre care una scrisă pe pergament, și donată mănăstirii de gospodarul Moldovei Petru Rareș, doua potire mari aurite și racla de argint, cu sfințele moaște ale sfinților mucenici: Kiric, Iulita și Gheorghe.

Așijderea din averea mișcătoare a mănăstirii s'au vândut: 40 vase mari cu vin, 3000 puduri de pâine, 50 porci mari, 100 porci mai mici, 8 boi, 70 care cu fân, doage de gospodărie în valoare de 4000 ruble, varză tot de aceeași valoare.

Dupa părerea noastră, este necesar imediat să se ia măsuri ca aceste iurcări istorice cari sunt de glorie, nu numai pentru noi, dar pentru tot neamul românesc, să fie aduse înapoi. Stăruie Jacob și Pitirim să fie dați la pedeapsă și obiectele cele vechi, care se păstrează prin mănăstiri, să fie adunate în muzeul național din Chişinău.

Iar pentru naționalizarea mănăstirilor din Basarabia să se ia cele mai urgente măsuri.

Justin Ștef. Frățiman

Dela orfelinatul basarabean

— Mulțumire —

„Aducem vii'e noastre mulțumiri Maestrului Enescu pentru bunăvoința ce a avut-o pentru copiii orfanii, dărând suma de 1643,75 (una mie șase sute patru zeci și trei ruble, șapte zeci și cinci copeici), bani rezultați din reprezentările date în orașul nostru.

Deasemenea și Părintelui Arhimandrit Gurie, pentru stăruința depusă. Această sumă fiind un însemnat ajutor în aceste timpuri grele, Comitetul Orfelinatului de Copii din Chişinău ține să aducă încă odată mulțumirile sale.”

Președinte, Preotul T. Petrovici.

BUCOVINA

de G. Tofan

— Rezumatul conferinţei dela Matineul de Duminică — (Urmare)

Dar lovitura cea mai grea o primise România pe teren şcolar prin împreunarea administrativă a Bucovinei cu Galicija, când Bucovina din tară de sine stătătoare ajungea cerc administrativ. Şcolile trece mai întâiu sub conducerea inspectorului dela Lemberg în care timp se desfiinţează obligativitatea învăţământului şi numărul şcolilor scade rapid, iar în 1816 şcolile ajung sub conducerea consistorului romano-catolic din Lemberg.

Aceasta este vremea cea mai grea prin care a trecut elementul românesc din Bucovina. Dala Lemberg s'a pornit o goană îndârjită împotriva limbii româneşti, care a fost înlocuită cu cea polonă, învăţării tebeuau să treacă la confesiunea catolică, dacă voiau să rămână învăţatori. Pentru ilustrarea celor ce se petreceau atunci în şcolile din Bucovina reproduc următoarele rânduri din povestirile bătrânilor, cari au apucat acele vremuri de urgie:

"Sunt încă unii bătrâni, cari potestea, oca pe vremea directorului Th il dela şcoala capitală normală din Suceava, şcolilor români li era foarte aspru oprit de a vorbi între ele în româneşte. Şi dacă totuşi se întâmpla, ca oarecare şcolar român vorbia în limba sa, atunci li se anina de gât un măgar tăiat din hârtie, ori zugrăvit pe o tablă de lemn, de care era legată o aţă, şi magarul acela trebea să li poarte şcolarul român în decursul întregii săptămâni până Sâmbăta. Sâmbăta se cheamă apoi şcolarii din toate el şele la un loc şi toţi aveau dreptul de a stupi (scuipa) asupra păcătoşilor români ori magari la gât. Adeca pentru limba română, copia români erau ruşinaţi şi stupiţi de alţi copii străini.

Dar şi mai chinată era limba română între anii 1834 şi 50 sub învăţării poliei dela şcoala normală din Cernăuţi, arame Warnicki, Malawski Sabora şi Paulowicz. Învăţătorii nu-măi alegeau dintre băleştii fiecărei clase mai mulţi cenzori, pe cari anume li punea sa leie sama, cari şcolarii vor vorbi româneşte.

Cenzorii aceia erau de două feluri: adeca cenzori mai mari şi cenzori mai mici. Fiecare laia din clasă avea câte un cenzor mai mare şi unul mai mic, care toţi cenzorii fără deosebire aveau câte o tăbişă de lemn, pe care era scrisă numeşte cuvântul "Sprachzichen" (adică semn pentru limba). Tăbişa aceea era ciuma limbii româneşti. Cum avea un cenzor ca oarece şcolar român vorbeşte româneşte pe loc li da ciuma în mână, li bătut beiat o primă cu lacrimii în ochi, cari trebea s'o primă. Dar ce sa sege de a murile ciumei, laiatul pândia să auda vorbă românească între alii şcolarii români şi astfel da ciuma în mâna altuia. Aşa năduşea a două z şcolarii prin clasele lor, se bătulege ca ciumei trebatu sa se ale toate, adeca sa na lipsească

nici una. Acuma cenzorii strigau: "daţi tăbişele 'acoeae!" Ieşind cei cu tăbişele din laia, cenzorii li porunciau cu asprime: "cărăţi vă la locul de ruşine!" Local de ruşine era lângă tabla şcolii. Pe el se puneau în rând şcolarii români ţinând tăbişele ciume în mâinile lor şi plângând, pentru-că acum aveau să fe pedepsiţi.

Între poleacul învăţării în clasă: "Voi sunteţi cei nepodăzi?" le zice el celor de lângă tabla "băju 'acoeae" Acuma băleştii erau întinşi pe laia şi sălbatecul învăţător tacepea a li melia dosul ca să urce mintea la cap.

Dar băful nu era numai uediecină pentru zugrumarea limbii româneşti, el el era întrebăntat ca burnia de leae şi pentru învăţarea limbii leaşte.

Şcolariţelor românece li ziceau învăţătorii polei când le anziau vorbind româneşte: ar li copile frumusele şi detreabă, dar pe... mi i greaşi, că vorbese ţigăneşte l).

Stareea tristă a învăţământului, ni-o zugrăveşte un bun cunoscător al acelor vremuri bătrânel profesor I. G. Sbirera:

"Sub astfel de împrejurări în decurs de mai mult de jumătate de secol, Românul bucovinean n'a găsit în şcolile publice din ţara sa posibilitatea de a învăţa şi de a se cultiva, cât de puţin, în graiul său naţional; totă cultura o căpăta nu numai în graiul străine, dar şi în direcţiune străine, cu observări adese ori repetite, că g aiul românesc ar fi graiul rastei şi necapabil de a cuprinde şi preda ştiinţa şi învăţământul! Nu e de mirat, dară, dacă mai toţi românii cultivaţi astfel, se despărţiau de cei fără de carte, şi simţiau oarecare ruşine a petrece cu aceştia şi a vorbi cu ei în graiul lor românesc! Mulţi dintre ei se sfiau a se mărturisii ca o Români între sine şi în familia ce o înţemeiau, ei preferau a vorbi neşteşte, poloneşte şi chiar ruseşte: numai româneşte nu Graiul polonesc şi cel rusec se treabură mai ules printre aceia din nobilii fără cari li făceau studiul prin intermedie iesulitice din Galicija sau conveniau mai adeseori cu nobilii poloni. Era deci cel mai mare pericol ca amintirii româneşti să se stingă ori desarăşire şi conştiinţa naţională să amortească pe veie!

Ci sa cultă civiă ajunsese a fi paralizată. Singur numai prin consiliul episcopesc se mai ridieau, din când în când voci, şi se iţiau acţiuni atât pentru scăparea şcolilor de sub conducerea şi inspectatul romano-catoicilor şi pentru org nizarea lor după trebatulele confesionale ortodoxe răsărite, cât şi pentru publicarea unui calendaru diezian românesc, cu învăţării pentru popor." (V. URZEA)

1) *Tezaurul poeziei*, anul IV, Nr. 22, pag. 16
2) *Tezaurul poeziei*, anul IV, Nr. 22, pag. 16
3) *Tezaurul poeziei*, anul IV, Nr. 22, pag. 16

Cursurile dela Universitatea populară

Joi 12 Aprilie: G. Tofan. Năvălirea tătarilor. Imperiul romano-bulgar. Iniţierea statelor naţionale.

P. Porucic. Solurile Basarabiei. Marea Neagră.

Vineri 13 Aprilie: V. Haneş. Istoria limbii române.

I. Frăţman. Istoria bisericii.

Sâmbătă 14 Aprilie: P. Haneş. Istoria literaturii române: Co-gălniceanu, Negruţi, Bălcescu.

V. Haneş. Lecturi din literatura română.

Duminică 15 Aprilie: I. Nistor. Români din Transnistria.

Luni 16 Aprilie. Munteanu-Râmnic. Istoria politică a Românilor.

I. Nistor. Răsboaale lui Ştefan cel Mare.

Marţi 17 Aprilie. S. Cujbă. Dreptul.

G. Murgoci. Răurile României.

Mercuri 18 Aprilie. D-na Dr. Alistar. Bolile infecţioase ale copiilor.

Dr. Usinievici. Medicină veterinară.

Inchiderea expoziţiei româneşti

Ieri s'a închis frumoasa expoziţie de pictură şi sculptură organizată în Chişinău de către artiştii noştri mobilizaţi la Marele Cartier General.

Adecare ei în capitala Basarabiei, a fost o inspiraţie fericită. Moldovenii bipsiţi de cunoaşterea vetei româneşti au avut prilejul să se încredinţeze că avem şi noi o artă care nu e mai pre jos de a altor popoare.

Ei au văcut în pânec minunate şi în sculpturi serioase, vitejia şi gloria poporului românesc, trezindu-le în chipul cel mai mişcalor conştiinţa naţională.

Alături de ei străinii cari s'au grăbit să cerceteze expoziţia şi-au dat seama, că în cultura de care vorbea necontenit politica turista, e tot atât de nedreaptă pe cât e de falsă.

Artiştili noştri pot fi mulţumiţi că prin fapta lor au adus un ne-auduat serviciu culturii naţionale şi prestigiului nostru în Basarabia.

Dela universitatea populară

Miercuri 11 Aprilie

D-na Dr. Alistar: Tuberculoza. Caza acestei ban primejioase şi rasănduţii, care seera cele mai multe în fine sunt bacilii. Micoc g an s'ale tuberculoze rezista la cele mai urcate şi scăute temperaturi. Ataca întreg organismul omului, dar în deosul plămâni. Mişloa, ele prin care se răspândeşte şi scuţutul bolnavilor a-tinge de tuberculoza şi luptele de tuberculoze. Dacă organismul omului e puternic, afară de a casta mai e bine nutrit atunci bolnavul rezistă. Tuberculoza e favorizată de locuiri înzestrate, hrana săbă, oarepăie prăgea, lucrul la mine, alcoolismul, excese etc.

Bolnavul aţas de a, eista boala trebeu izolat într'un sanatoriu, unde are o hrană bună, linişte, aer curat, îngrijire medicală. În Germania s'a făcut multe sanatorii pentru tuberculozi şi azi 15-20% se însănătoşază complet. 50-60% sunt redăşi societăţii. În Angia mortalitatea cauză de tuberculoz e a atins minimum de 12%. În Rusia e farte răspândit tuberculoza. E bine ca statul nostru tânăr sa urmeze exemplul Apusului, ca să putem scăpa poporul de această cumplită boală.

N. T.

SFATUL ŢARII

Miercuri 11 Aprilie

D-nul Holbija deschide şedinţa la orele 10.15 seara. Citeşte câte-va telegrame printre care una din partea oraşului Tocuci. Apoi d. Dr. Cazacu ceteşte în limba rusă declaraţia, în care se stabileşte viitoarea activitate a noului directorat.

S'a discutat plata diurnelor deputaţilor pe luna Aprilie, care se va plăti înainte, deoarece deputaţii urmează să ia vacanţe. În urmă s'a vorbit de mărirea lefei micilor funcţionari dela poştă, discuţie care a fost amănată pentru viitoră şedinţă.

Pentru studenţii şi studentele din Basarabia

Rugăm pe cei ce vreau să înveţe la Universităţile din România, să vie la centrul studentesc ca să răspundă la următoarele întrebări:

1. Cine doreşte să înceapă cursurile Universitare sau să le continue (anume ce cursuri) de la toamnă?

2. Cine doreşte să urmeze cursurile de limba română şi franceză care să vor organiza pentru universitari dela 1 Mai?

3. Cine doreşte să facă cursuri de vară (Mai-Iulie) reduse, fie care în specialitatea lui, pentru ca să nu piardă un an?

4. Are mijloace pentru a învăţa la Universitate?

5. De ce mijloace s'a folosit până acuma?

6. Are mijloace pentru a urma cursurile de limba română şi franceză?

7. Facultatea la care a fost sau la care vrea să fie?

8. Dacă a urmat la Universitate: în care a fost şi ce examene a ţinut?

9. Adresa:

Preşidul Centrului Studentesc

Directoratul de agricultură

Circulara Nr 2

Din cauza nelegiuirilor săvârşite în folosirea pădurilor şi a iazurilor s'au luat următoarele hotărâri:

I. DESPRE PĂDURI.

1. Să se aducă neîntârziat în bună stare tăieturile din păduri, cari au fost făcute de populaţie Trunchiurile copacilor trebeuse tăiate până la înălţimea de nu mai sus de patru verşoane de la pământ. La aceste lucrări vor fi contribuţi, în afară, cari au tăiat pădurile în mod sa-movolnic. Ca sa nu se înmulţească gândacii, cari strică pădurea şi pentru a evita incendiul sunt constrânşi proprietarii a se îngriji ca să se strângă vârfurile şi crengile copacilor din locurile unde s'au tăiat pădurea. Crengile se pot vinde după preţurile obiceiuite, în folosul proprietarilor. În lpsa proprietarilor se vor orându aceste de către împuterniciţii lor.

2. Este oprit a păste vitele în toate pădurile mai tinere de 15 ani, în pădurile cari cresc la marginea coastelor şi a râpelor, în locurile unde sunt izvoare, sau lşi au obârşia păraele şi în locuri năspoase.

Este oprit a păste vitele în păduri mai bătrâne de 15 ani, în cari s'au făcut tăieturi sa-movolnice în anii 1917-1918 şi în contrazicere cu instrucţia pentru gospodăriile pădurilor. Paşterea vitelor se permite în pădurile mai bătrâne de 15 ani, cari n'au fost stricate de loc cu tăetura, dar numai cu condiţia ca să nu se dea la mai multe vite drumul, decât o vită pe desetină.

3. Din cauza secetei se admite anul acesta în mod excepţional paşterea vitelor în pădure chiar de la 15 Aprilie.

Capre şi oi nu pot să pască în păduri dalec. Preţul păşunatului se stabileşte prin învoială cu proprietarul, dar nu va trece de 2 rubele pe lună şi de vita mare.

4. Pentru rezolvarea tuturor chestiunilor cu caracter tehnic, cari nu vor putea fi bine înţelese de proprietari şi ţărani, se vor consulta inginerii silvici din localitate.

II.

1. Folosirea iazurilor o vor avea acele leţe, cari au avut-o şi înainte revoluţiei.

2) În localităţi unde e lipsă de apă se vor putea adăpa vitele în iazuri, dar numai în bună înţelegere cu proprietarii iazurilor li fără a le face nici un fel de stricăciune.

Proprietarii sunt obligaţi a se învoi la adăparea vitelor în acele localităţi unde aceasta e de neapărată lipsă, iar oamenii vor mână vitele la apă pe drumuri.

mul şi la locul arătat de proprietar.

3) Cu executarea celor arătate mai sus se însărcinează jandarmaria rurală şi miliţia, iar în pădurile statului inginerii silvici, cărora li se va da concurs de cei dintâi.

III.

Amintim cu această ocazie încă odată, ca să nu se pască vitele nici într'un caz pe fânate, fie aceste în stăpânirea proprietarilor sau în stăpânirea ţărănilor, atât pe pământul lor propriu cât şi pe cele luate dela proprietari.

Cât priveşte înagurile se pune în vedere încă odată instrucţia şi Circulara No. 1, pentru a se socoti bine partea ce se cuvine ţărănilor şi partea ce se cuvine proprietarilor.

Proprietarii sunt în drept a reclama partea lor ori de cine ar fi cotropită.

Contravenienţii vor fi aspra pedepsiţi

Chişinău, 7 IV 1918

Directoratul de agricultură:

E. Catefi

Secretor general, G. Murgoci

ANUNŢ

Părinţii cari au copiii de liceu pregătiţi pentru examene pe cale particulară, sunt rugaţi să-i anune la redacţia noastră. Întru cât numărul lor se va ridica la 20, comisia de examinare vine la Chişinău. Altfel elevii vor fi siliţi să meargă la Iaşi, lucru împrăunat cu cheltuielii mari, de care ar putea fi scutiţi, când comisia Ministerului de instrucţie s'ar forma aici în Chişinău.

Preşedintele Societăţii Justin Stefan Frăţman Secretarul, A. Gulca

CELE DIN URMA ŞIRII

Luptele pe frontul francez

Paris, 10 Aprilie. În cursul zilei aici o acţiune mai însemnată de infanterie, numai bombardament de artilerie în diferite puncte ale frontului. Două incursiuni germane au fost respinse. Patrulile franceze au adus prizonieri.

În ultimele două zile francezii au doborât 21 aeroplane inamice şi au incendiat 2 baloane captivate. Avioanele franceze de bombardare au aruncat 48 mii kg. proiectile asupra garilor şi cantonamentelor germane.

Revoluţia din Moscova

Astăzi tot mai multe veşti găsim prin ziare şi la persoanelor venite de peste Nistru, că revoluţia dela Moscova se întinde.

Chiar şi "radio" primit la postul de telegrafie al "Sputnik farrei" face de alaltăieri, confirmând că intră adeca la Moscova este revoluţie monarhistă şi în fruntea ei sta generalul Brusilov.

Pe de altă parte aflăm că în capul mişcării sunt numeroşi generali de seamă ruşi şi că Mihail Alexandrovici s'ar fi suit pe tron la Moscova.

Se spune că în jurul oraşului şi în Moscova au fost lupte extrem de sângeroase între bolşevici şi armata lui Brusilov, la care s'a alăturat apoi şi poporul. — Mihail se află la Moscova şi nu ar fi vrut să primească să se urce pe tron însă mai târziu, fiind rugat de popor şi de Brusilov a primit stăpânirea — Bolşevicii, cari asupriseră atâtea lmi populaţii şi viaţa marilor oraşe ruse, au fost cu totul împrăbuiaţi, odată cu mişcarea poporului s'a produs şi monarhia a fost reîntronată.

Ucraina şi ofiţerii străini

Ministrul de război al Ucrainii a luat hotărârea să trimită peste graniţele republicii pe toţi ofiţerii cari nu sunt ucrainieni.

Anarhia în Siberia

Comisarul Siberiei a primit înştiinţare, ca în toată Siberia este o anarhie totală pomenită. Căile ferate s'au în total stricate, iar puterea se află în mâinile bolşevicilor.

Ofensiva lui Cornilov la Rostov

Armata generalului Cornilov înaintă ofensivă a ocupat marele oraş Rostov laud astfel orice comunicaţie dela sud cu centrul Rusiei — Prin asta înalţarea austro-germanilor spre Moscova este oprită.

Odesa port internaţional

Gazetele ruseşti vorbind despre Odesa spun că Germanii nu vor voi ca acest oraş frumos şi atât de însemnat port să fie alipit Ucrainiei, Germania, Austria, Turcia şi Bulgaria doresc ca Odesa să devie port internaţional.

Cronica militara

Citita în No. 2 din Basarabia Militara următoarele rânduri:

"Toţi ofiţerii activi şi de rezervă de orice armă, sanitari şi asimilaţi născuţi în Basarabia, cari voesc a servi în armata română în serviciul activ sau de rezervă, în cuprinsul comandamentului trupelor teritoriale basarabene, trebeu să facă o cerere (raport) în scris în limba română, adresată acestui comandamentului.

Se va anexa la această cerere: 1) documente doveditoare că este ofiţer; 2) cât timp şi unde a servit; 3) unde a făcut compania; 4) care e ultima unitate rusească unde a slujit şi ce fel de serviciu a făcut acolo; 5) cât timp a stat în fie-care grad; 6) ce studii civile şi militare are; 7) ce vârstă (anul şi ziua naşterii); 8) naţionalitatea şi locul de naştere; 9) în care din cele 9 judeţe ale Basarabiei voeşte a face serviciu mai departe; 10) Ce decoraţii are; 11) Care este ocupaţiunea actuală; 12) Care este adresa exactă, la care poate primi ori când răspunsul la cererea făcută.

Lucrându-se în momentul de faţă la noul anuar al trupelor basarabene, cererile trebeuse înaintate în timpul cel mai scurt posibil.

Ofiţerii basarabeni cari au deja serviciu la comandamentul teritorial al Basarabiei sau în unităţile basarabene existente, trebeu şi ei să facă cererea arătată mai sus.

Documentele de la No. 1 de mai sus trebeu să fe complete şi să

Exameul şcolii din Suruceni

Duminică, în 8 Aprilie a. c. s'a ţinut cel dintâi examen românesc la şcoala din satul Suruceni. A fost o adevărată sarătoare naţională, care a curs după un program întocmit de binefacătorul patron al şcolii, egumenul mănăstirii, d. toji cunoscutul patriot, părintele Dionisie şi de harni-tele învăţătoare.

Elevii aveau tricoul la piept, iar în fruntea sa lei un steag cu ins r plia "Unie", şi ca aceasta unire sa fe depinsă, ce e doua şcoli, cari au locrat deosebit, acum erau la un loc. Examenul s'a început cu cântarea unei mîlve, urmată de "Pe al nostru steag o scris unire", cântat cu loc de corul elevilor. Apoi s'a citit, s'a scris şi s'a răspuns din religie şi din aritmetica aşa de frumoas, ca ochii celor de laia se umpleau cu lacrimi de bucurie. După abia trei luni de muncă nu se putea aştepta mai mult şi revizorul şcolar, voia sa încheie examenul. Dar d şcoara A. Tonu rugă, să i se asculte elevii şi din gramatică şi răspunsurile calne şi cumini ale elevilor despre origina noastră, despre Traian, Decebal şi Ştefan cel Mare, au impresionat adânc. Au mai urmat poezii frumoase, cântări dragute şi o călduroasă vorbire a revizorului şcolar G. Codrea.

De încheie e elevii grupaţi în mijlocul curţii au mai cântat "Deşteapta-te Române", iar în mare triumfal cu steagul în frunte până la mijlocul satului: Pe-al nostru steag, la vederea, Drum bun... şi alte marşuri naţionale.

Generalul Alexiev împuşcat?

Generalul Alexiev ar fi fost împuşcat de un provocator în la locul lui se află astăzi generalul Cornilov.

Generalul Alexiev împuşcat?

Generalul Alexiev ar fi fost împuşcat de un provocator în la locul lui se află astăzi generalul Cornilov.

Generalul Alexiev împuşcat?

Generalul Alexiev ar fi fost împuşcat de un provocator în la locul lui se află astăzi generalul Cornilov.

Generalul Alexiev împuşcat?

Generalul Alexiev ar fi fost împuşcat de un provocator în la locul lui se află astăzi generalul Cornilov.

Generalul Alexiev împuşcat?

Generalul Alexiev ar fi fost împuşcat de un provocator în la locul lui se află astăzi generalul Cornilov.

Generalul Alexiev împuşcat?

Generalul Alexiev ar fi fost împuşcat de un provocator în la locul lui se află astăzi generalul Cornilov.